

SÜRDÜRÜLEBİLİR YARINLAR İÇİN BUGÜNDEN TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ ÜZERİNE NESİLLER ARASI DİYALOG SONUÇ BELGESİ

#IWD2022

Türkiye'deki Birleşmiş Milletler (BM) kuruluşları, Dünya Kadınlar Günü 2022 vesilesiyle, iklim krizine ve krizin kadınlar ve kız çocukları üzerindeki etkisine dikkat çekmek amacıyla küresel konu başlığı çerçevesinde ortak bir etkinlik düzenledi. **"Sürdürülebilir Yarınlar için Bugünden Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Üzerine Nesiller Arası Diyalog"** 16 Mart 2022 tarihinde çevrimiçi olarak gerçekleştirildi. Türkiye'de iklim kriziyle mücadele için toplumsal cinsiyet eşitliğinin ve kadınların güçlenmesinin önemini pekiştiren etkinlikte, pek çok farklı paydaş iklim kriziyle mücadelede kadınların ve kız çocuklarının rolünü tartıştı. Etkinlik ayrıca Nesiller Boyu Eşitlik Kampanyası'nın temel taşlarından biri olan nesiller arası dayanışmanın güçlendirilmesini hedefledi.

BM Kadın Birimi öncülüğündeki Kadınlar ile Kız Çocuklarının Güçlendirilmesi Sonuç Grubu, BM Kalkınma Programı (UNDP) öncülüğündeki Sürdürülebilir Çevre ve Yaşanabilir Kentler Sonuç Grubu, BM Kalkınma Programı (UNDP) öncülüğündeki Sürdürülebilir Çevre ve Yaşanabilir Kentler Sonuç Grubu, BM Mukim Koordinatörlüğü de dahil olmak üzere 10 BM Kuruluşunun (FAO, ILO, IOM, UNDP, UNFPA, UNHCR, UNIC, UNICEF, UNIDO, UN Women) katkılarıyla, T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, yerel yönetimler, akademi, diplomatik misyonlar, sendikalar, sivil toplum ve genç iklim aktivistlerinden oluşan 177 katılımcı, nesiller boyu diyaloga aktif olarak katıldı.

Nesiller Arası Diyalog Oturumu'na Kadın Koalisyonu'nu temsilen Dr. Selma Acuner, S.S. Özgür Turna Kadın Girişimi, Üretim ve İşletme Kooperatifi kurucularından Aslı Kaya, ve genç iklim elçileri Nuray Çaltı ve Meryem Payveren katıldı. Farklı nesil ve paydaşları buluşturan oturumda aşağıdaki tespitlerde bulunuldu ve öneriler getirildi.

İklim eylemliliğinde kadın sivil toplum kuruluşlarının ve kadın aktivistlerin kritik rolü var. İklim krizinden kadınların ve kız çocuklarının orantısız ve farklı biçimlerde etkilenmeleriyle mevcut ayrımcılık ve eşitsizlikler derinleşiyor.

Konunun öznesi olarak kadınlar ve kız çocuklarının, iklim politikalarının şekillendiği tüm süreçlerde yer almaları, ve kadınların büyük oranda üstlendiği gıda ve tarım sektörü emeği ile doğal kaynaklar ve üretim imkanlarına erişimlerinin yeniden tasarlanması gerekiyor.

İklim adaletsizliği ekseninde toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin sorgulanması, bu iki savunuculuk alanının ilişkilendirilmesinin kuvvetlenmesi, iklim krizinin kadının insan hakları ve çevre hakları perspektifinden ele alınması gerekiyor.

İklim değişikliği politika belgelerine toplumsal cinsiyet eşitliğinin dahil edilmesi; kadınların yerel, ulusal ve uluslararası iklim platform ve müzakerelerine eşit katılımı ve liderlik düzeyinde temsili için teşvik, destek ve izleme mekanizmalarının oluşturulması talep ediliyor.

Kadın çiftçi ve üreticilerin biyoçeşitliliğin korunmasındaki rolü desteklenebilir; ayrıca tarımda kadınların merkezi rolünü tanıyan ve ücretsiz emeğini gören politika yapım süreçleri ve uygulamalarla kadınların ekonomik güçlenmesi ve sürdürülebilir gıda sistemleri teminat altına alınabilir.

66. Kadının Statüsü Komisyonu da dahil olmak üzere sivil toplumun küresel ölçekte resmi müzakerelerde yeterince yer alamama sorununun çözülmesi gerekiyor. Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu, Paris İklim Sözleşmesi ve CEDAW'ın 37 nolu Genel Tavsiyesi yol gösterici belgeler olarak ele alınabilir. Diğer yandan Nesiller Boyu Eşitlik Eylem Koalisyonlarından İklim Adaleti için Feminist Eylem Koalisyonu kapsamında hayata geçirilen çalışmaların da yakından takip edilmesi gerekmektedir.

Nesiller arası diyalogun ardından gerçekleşen iki atölye çalışmasında 100'e yakın katılımcının fikir ve önerileri ise şöyle:

Atölye I: İklim değişikliği, çevre ve afet riski azaltma politikaları ve programlarında karar alma süreçlerine kadınların katılımını ve liderliğini geliştirmek

- ☞ Kadın kooperatiflerinin etkinliğinin artırılması, kooperatifçiliğe toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinin getirilmesi, kooperatiflerde toplumsal cinsiyet eşitliği komitelerinin kurulması ve kooperatif tüzüklerinde toplumsal cinsiyet eşitliğine yer verilmesi;
- ☞ Ziraat odalarında kadın temsiliyetinin artırılması;
- ☞ Yenilenebilir enerji sektöründe kadın istihdam politikalarının oluşturulması, kadınların liderliğinde yenilenebilir enerji kooperatiflerinin desteklenmesi; kooperatifler aracılığıyla kadınların gerekli teknik bilgi, beceri ve deneyim kazanmasının hızlandırılması; böylece [Avrupa Yeşil Mutabakatı](#) kapsamında öngörülen yeşil ekonomik düzende kadınların güçlenerek yer almasının sağlanması;
- ☞ İklim değişikliği eylem planlarına kırsalda yaşayan kadınları da gözetken kadın politikalarının dahil edilmesi, iklim değişikliği farkındalığı eğitimlerinin akademi, kırsaldan önder çiftçi kadınlar ve üretici kadın platformları ile birlikte geliştirilmesi;
- ☞ Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu (UNECE) Çevre Konularında Bilgiye Erişim, Karar Vermeye Halkın Katılımı ve Yargıya Başvuru Sözleşmesine (kısaca [Aarhus Sözleşmesi](#)) Türkiye'nin taraf olması ve Türkiye'ye entegrasyonu için kampanya yürütülmesi;
- ☞ Nesiller Boyu Eşitlik Forumu [Toplumsal Cinsiyet Eşitliği için Teknoloji ve İnovasyon Eylem Koalisyonu](#) vizyonu ışığında, kadın ve kız çocuklarının güvenli çevrimiçi ortamlara erişerek ifade özgürlükleri ve sınırsız potansiyellerinin değerlendirilebilmesi;
- ☞ İklim, çevre ve teknoloji alanında çalışan kadınlar arası dayanışma hattını kuracak, nesiller arası diyalogun çalışma alanlarını kuvvetlendirecek bir eylem sistemi geliştirilmesi, bu sistemin Türkiye'nin iklim elçisi gençlerini de içerecek şekilde yaygınlaştırılması;
- ☞ Kız çocuklarının iklim adaletinde aktif rol alabilmeleri için ebeveynler, eğitimciler, yerel yönetimler, ziraat odaları, il tarım müdürlükleri, politikacıların kız çocuklarına bu alanda fırsatlar yaratmaları; kadın-iklim ağları ve BM kuruluşlarının her yaşta kadınlar ve kız çocuklarına katılım alanları açması; gençlik girişim ve örgütlenmelerin görünürlüğünün dijital ortamlarda artırılması; Dışişleri Bakanlığı ve BM kuruluşlarının genç iklim aktivistlerinin uluslararası platformlara doğrudan ve aktif katılımına destek olması.

Atölye II: İklim değişikliğine, çevre ve afet riskinin azaltılmasına karşı kadınların direncini artırmak

İklim değişikliği, çevresel bozulma ve afetler karşısında dayanıklılık ve adaptasyon", "iklim etkisi azaltımı" ve "yeşil geçiş sürecinin yönetimi", toplumsal cinsiyet eşitliği ve iklim gündemi ilişkisi açısından ayrı ayrı değerlendirilmesi gereken bağlamlar teşkil etmektedir.

Kadınlar, iklim değişikliği, çevresel bozulma ve afetler karşısında daha kırılgan; geçim olanaklarının yitimi, yoksulluk ve iklim göçü gibi eşlik eden olgulardan daha fazla zarar gördüğü bilinen gruplar arasındadır.

Ayrıca, yerel düzeyde iklim etkisinin azaltımı ve iklim değişimine adaptasyonda kadınlar, küçük ölçekli ya da geçimlik üretimdeki faaliyetleri, aileleri ve toplumlarının bakım ve iyi olma hali konusunda sorumluluk almaktaki öncülükleri nedeniyle, sürdürülebilirlik çözümlerinin hayata geçirilmesi ve yaygınlaştırılmasında kritik önemdeki aktörler arasındadırlar.

Özellikle doğal kaynak yönetimi ve gıda güvencesinin sağlanmasında, kırsal kadınların liderlikleri kıymetlidir.

İlgili tedbirler şöyle sıralanabilir:

- ☞ Kalkınma anlayışının ekoloji ve tarımsal biyo-çeşitlilik eksenli dönüştürülmesinde kadın çiftçilerin rollerinin artırılması, ilgili alanlarda kadınların istihdam olanaklarında çeşitlilik yaratılması, küçük çiftçi örgütlenmelerinin dayanıklılıklarının artırılması;
- ☞ Bu hedefe yönelik olarak, kadınların yoğun faaliyet gösterdiği, organik tarım teşviklerinin artırılması; onarıcı tarım, doğal tarım, permakültür gibi küçük üreticiliğin, agro-ekoloji uygulamalarının ve kırsal turizmin desteklenmesi;
- ☞ Afet yönetiminin geliştirilmesinde, kırılganlık analizine dayalı afet eylem planları oluşturulması; afet riskinin azaltılması ve yönetimine dair ulusal planlara toplumsal cinsiyet eşitliğinin dahil edilmesi;
- ☞ Özellikle kırılgan olan yaşlı, engelli, yoksul ve yalnız anneler gibi kadın gruplarının iklim değişikliği ve afetler karşısındaki dayanıklılıkları ve güvenliklerine yönelik hedefli politikalar geliştirilmesi;
- ☞ Çevre hakları savunusu ve doğa koruma mücadelesi içinde bulunan kadınları güçlendiren tedbirler alınması.

Kadınlar iklim eyleminin doğal müttefikleri arasında yer almakla beraber, iklim etkisinin azaltımı ve yeşil geçişin toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin kapatılmasına kendiliğinden hizmet etmesi beklenemez.

Aksine, geçiş dönemi, kadına yönelik şiddet, işler için yarışmada cinsiyete dayalı ayrımcılıkların artışı, olası yoksulluk nedeniyle kadınların ev içi emeğinin ağırlaşması ve erken evlilikler gibi cinsiyetçi başa çıkma yöntemlerinin ağırlık kazanması gibi olumsuz sonuçlara yol açabilecektir. Bu tehlikelere karşı özel önlemler alınmalı, kirleticilerden çıkış ve sürdürülebilir işlere geçiş esnasında etkili sosyal koruma tedbirleri hayata geçirilmelidir.

İnsan yaşamını ve tüketim alışkanlıklarını doğa ile uyumlu ve sürdürülebilir kılmayı hedefleyen “yeşil ekonomi” ve toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı “mor ekonomi” uygulamalarının bir arada desteklenmesi gereklidir.

Kırsalda hizmet sunumunu da kapsamak üzere bakım hizmetleri sektörünü önceliklendiren, eşitlikçi ve sürdürülebilir mor-yeşil işler yaratılmalıdır.

Yeşil geçiş ile yaratılacak yeni işlerde, kadınların eşit şekilde temsiline yönelik, sektör stratejileri, eğitim, yetiştirme, işe alma ve işyeri politikaları gibi başlıklarda bugünden çalışılmaya başlanmalı ve ilgili hedeflere politika belgelerinde yer verilmelidir.

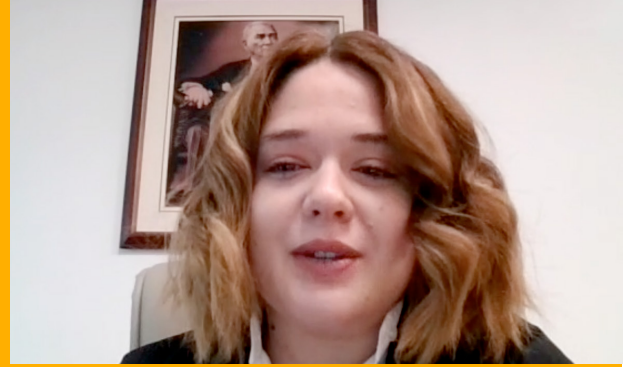
Alvaro Rodriguez | *BM Türkiye Mukim Koordinatörü*

“

Artık güçlerimizi daha da kuvvetle birleştirmeliyiz. Gelecek nesiller için kadınlar, kız çocukları ve gençlerin deneyim bilgi ve vizyonlarını ortaya koyabilecekleri, iklim eyleminde liderlik pozisyonları alabilecekleri ortamları yaratmalıyız.”

“İklim değişikliğinden en çok etkilenen ve en kırılgan kesimler var ki dünya nüfusunun yüzde ellisini teşkil eden kadınlar ve kız çocukları. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerini omuzlarında taşıyan kadınların iklim değişikliği ile mücadele politikalarının her aşamasında ve seviyesinde seslerini duyurabilmeleri, etkin katılım sağlayabilmeleri ve karar verici konumda olabilmeleri kritik önem taşıyor. Bu noktada kamu, özel sektör, sivil toplum, akademi ve uluslararası kuruluşlar kadın katılımı ve liderliğinin güçlendirilmesinde lokomotif aktörler olarak topluma ışık ve rol model olmalı.”

Ayşin Turpancı | *T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İklim Müzakereleri ve Uluslararası Politikalar Dairesi Başkanı*

Asya Varbanova | *Birleşmiş Milletler Kadın Birimi (UN Women) Türkiye Ülke Direktörü*

“

İklim değişikliği geleceğin değil, şimdinin bir meselesi. İklim kriziyle birlikte toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri günümüzün en büyük sorunlarından biri. Kadınlar, özellikle genç kadınlar ve kız çocukları, çevre savunucuları ve iklim aktivistleri olarak gezegenimizin korunmasına rehberlik ediyor. Kadınlar ve gençlerin karar alma mekanizmalarına daha fazla katılımına ve bunun için alanlara ihtiyacımız var.”

“

Covid-19 pandemisi veya iklim değişikliği, çevre felaketleri ve şoklar, toplumsal cinsiyet dinamikleri bakımından çok fazla farklılık içermiyor. Toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin risklerimizi artırdığını, dayanıklılığımızı zayıflattığını ve nihayetinde geleceğimizi riske attığını sürekli olarak kanıtıyorlar. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, kriz kırılganlığı, iklim ve çevresel riskler etkileşim halinde ve sürdürülebilir bir gelecek yolunda en kısa sürede kurtulmamız gereken kısır döngüler oluşturuyor. Toplumsal cinsiyet odaklı yaklaşım ile gençlik ve kadın liderliği, etkili iklim eylemi, afet dayanıklılığı ve sürdürülebilir bir gelecek yolunda iki kritik anahtar.”

Seher Alacacı Arner | *Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Türkiye Programlardan Sorumlu Temsilci Yardımcısı*

